

Hazret-i Eyyub (as)'ın Duası

<"xml encoding="UTF-8?">

Hazret-i Eyyub (as)'ın Duası

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

Sabır kahramanı Hazret-i Eyyüb Aleyhisselâm'ın şu münacatı, hem mücerreb, hem tesirlidir.

Fakat âyetten iktibas suretinde bizler münacatımızda

رَبِّ إِنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

demeliyiz. Hazret-i Eyyüb Aleyhisselâm'ın meşhur kıssasının hülâsası şudur ki:

Pek çok yara, bere içinde epey müddet kaldığı halde, o hastalığın azîm mükâfatını düşünerek

kemal-i sabırla tahammül edip kalmış. Sonra yaralarından tevellüd eden kurtlar,

kalbine ve diline iliştiği zaman, zikir ve marifet-i İlahiyenin mahalleri olan kalb ve lisanına

iliştikleri için, o vazife-i ubudiyete hâlel gelir düşüncesiyle kendi istirahatı için değil, belki

ubudiyet-i İlahiye için demiş:

“Ya Rab! Zarar bana dokundu, lisanen zikrime ve kalben ubudiyetime hâlel veriyor.” diye

münacat edip, Cenab-ı Hak o hâlis ve sâfî, garazsız, lillah için o münacatı gayet hârika bir

surette kabul etmiş. Kemal-i âfiyetini ihsan edip enva’-ı merhametine mazhar eylemiş. İşte bu

Lem’ada “Beş Nükte” var.

BİRİNCİ NÜKTE:

Hazret-i Eyyüb Aleyhisselâm'ın zâhirî yara hastalıklarının mukabili bizim bâtınî ve ruhî ve kalbî

hastalıklarımız vardır. İç dışa, dış içe bir çevrilsek, Hazret-i Eyyüb'den daha ziyade yaralı ve hastalıklı görüneceğiz. Çünkü işlediğimiz her bir günah, kafamıza giren her bir şübhe, kalb ve ruhumuza yaralar açar.

Hazret-i Eyyüb Aleyhisselâm'ın yaraları, kısacık hayat-ı dünyeviyesini tehdid ediyordu. Bizim manevî yaralarımız, pek uzun olan hayat-ı ebediyemizi tehdid ediyor.

O münacat-ı Eyyübiyeye, o Hazretten bin defa daha ziyade muhtacız. Bahusus nasılkı o Hazretin yaralarından neş'et eden kurtlar, kalb ve lisanına ilişmişler;

öyle de; bizleri, günahlardan gelen yaralar ve yaralardan hasıl olan vesveseler, şübheler (neuzübillah) mahall-i iman olan bâtın-ı kalbe ilişip imanı zedeler ve imanın tercümanı olan lisanın zevk-i ruhanîsine ilişip zikirden nefretkârane uzaklaştırarak susturuyorlar. Evet günah kalbe işleyip, siyahlandıra siyahlandıra tâ nur-u imanı çıkarıncaya kadar katılaştırıyor.

Her bir günah içinde küfre gidecek bir yol var. O günah istiğfar ile çabuk imha edilmezse, kurt değil, belki küçük bir manevî yılan olarak kalbi ısıyor.

Meselâ: Utandıracak bir günahı gizli işleyen bir adam, başkasının ıtılından çok hicab ettiği zaman, melaîke ve ruhaniyatın vücudu ona çok ağır geliyor.

Küçük bir emare ile onları inkâr etmek arzu ediyor. Hem meselâ: Cehennem azabını intaç eden büyük bir günahı işleyen bir adam, Cehennem'in tehdidatını işittikçe istiğfar ile ona karşı siper almazsa, bütün ruhuyla Cehennem'in ademini arzu ettiğinden, küçük bir emare ve bir şübhe, Cehennem'in inkârına cesaret veriyor.

Hem meselâ: Farz namazını kılmayan ve vazife-i ubudiyeti yerine getirmeyen bir adamın küçük bir âmirinden küçük bir vazifesizlik yüzünden aldığı tekdirden müteessir olan o adam,

Sultan-ı Ezel ve Ebed'in mükerrer emirlerine karşı farzında yaptığı bir tenbellik, büyük bir sıkıntı veriyor ve o sıkıntıdan arzu ediyor ve manen diyor ki: "Keşki o vazife-i ubudiyeti bulunmasa idi.

Ve bu arzudan bir manevî adavet-i İlahiyeyişmam eden bir inkâr arzusu uyanır. Bir şübhe, vücud-u İlahiyeye dair kalbe gelse, kat'î bir delil gibi ona yapışmaya meyleder. Büyük bir helâket

kapısı ona açılır.

O bedbaht bilmiyor ki: İnkâr vasıtasıyla, gayet cüz'î bir sıkıntı vazife-i ubudiyetten gelmeye mukabil, inkârda milyonlar ile o sıkıntıdan daha müdhiş manevî sıkıntılara kendini hedef eder.

Sineğin ısırmasından kaçıp, yılanın ısırmasını kabul eder. Ve hâkeza.. bu üç misale kıyas edilsin sırrı anlaşılsın. بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ ki

İKİNCİ NÜKTE:

Yirmialtıncı Söz'de sırr-ı kadere dair beyan edildiği gibi, musibet ve hastalıklarda insanların şekvaya üç vecihle hakları yoktur.

Birinci Vecih: Cenab-ı Hak, insana giydirdiği vücut libasını san'atına mazhar ediyor. İnsanı bir model yapmış, o vücut libasını o model üstünde keser, biçer, tebdil eder, tağyir eder; muhtelif esmasının cilvesini gösterir. Şâfi ismi hastalığı istediği gibi, Rezzak ismi de açlığı iktiza ediyor. ...Ve hâkeza

مَالِكُ الْمُلْكِ يَتَصَرَّفُ فِي مُلْكِهِ كَيْفَ يَشَاءُ

İkinci Vecih: Hayat musibetlerle, hastalıklarla tasaffi eder, kemal bulur, kuvvet bulur, terakki eder, netice verir, tekemmül eder; vazife-i hayatiyeyi yapar. Yeknesak istirahat döşegindeki hayat, hayr-ı mahz olan vücuttan ziyade, şerr-i mahz olan ademe yakındır ve ona gider.

Üçüncü Vecih: Şu dâr-ı dünya, meydan-ı imtihandır ve dâr-ı hizmettir; lezzet ve ücret ve mükâfat yeri değildir. Madem dâr-ı hizmettir ve mahall-i ubudiyettir; hastalıklar ve musibetler,

dinî olmamak ve sabretmek şartıyla o hizmete ve o ubudiyete çok muvafık oluyor ve kuvvet veriyor. Ve herbir saati, birgün ibadet hükmüne getirdiğinden şekva değil, şükretmek gerektir.

Evet ibadet iki kısımdır: Bir kısmı müsbet, diğeri menfî. Müsbet kısmı malûmdur. Menfî kısmı ise, hastalıklar ve musibetlerle musibetzedeye za'fını ve aczini hissedip Rabb-ı Rahîmine ilticakârane teveccüh edip, onu düşünüp, ona yalvarıp hâlis bir ubudiyet yapar. Bu ubudiyete riya

giremez, hâlistir. Eğer sabretse, musibetin mükâfatını düşünse, şükretse,

o vakit her bir saati bir gün ibadet hükmüne geçer. Kısacık ömrü uzun bir ömür olur. Hattâ bir kısmı var ki, bir dakikası bir gün ibadet hükmüne geçer. Hattâ bir âhiret kardeşim,

Muhacir Hâfız Ahmed isminde bir zâtın müdhiş bir hastalığına ziyade merak ettim. Kalbime ihtar edildi: "Onu tebrik et. Her bir dakikası bir gün ibadet hükmüne geçiyor." Zâten o zât sabır içinde şükreliyordu.

ÜÇÜNCÜ NÜKTE:

Bir-iki Söz'de beyan ettiğimiz gibi: Her insan geçmiş hayatını düşünse, kalbine ve lisanına ya "ah" veya "oh" gelir. Yani ya teessüf eder, ya "Elhamdülillah" der.

Teessüfü dedirten, eski zamanın lezaizinin zeval ve fîrakından neş'et eden manevî elemelerdir. Çünkü zeval-i lezzet elemidir. Bazan muvakkat bir lezzet, daimî elem verir.

Düşünmek ise o elemi deşiyor, teessüf akıtıyor. Eski hayatında geçirdiği muvakkat âlâmın zevalinden neş'et eden manevî ve daimî lezzet, "Elhamdülillah" dedirtir.

Bu fîrâ haletle beraber, musibetlerin neticesi olan sevab ve mükâfat-ı uhrevîye ve kısa ömrü, musibet vasıtasıyla uzun bir ömür hükmüne geçmesini düşünse sabırdan ziyade, şükreder.

"Elhamdülillahi alâ külli hal sive-l küfri ve-d dalal" demesi iktiza eder. Meşhur bir söz var ki: "Musibet zamanı uzundur." Evet musibet zamanı uzundur. Fakat örf-ü nâsta zannedildiği gibi sıkıntılı olduğundan uzun değil, belki uzun bir ömür gibi hayatî neticeler verdiği için uzundur.

DÖRDÜNCÜ NÜKTE:

Yirmibirinci Söz'ün birinci makamında beyan edildiği gibi: Cenab-ı Hakk'ın insana verdiği sabır kuvvetini evham yolunda dağıtmazsa, her musibete karşı kâfi gelebilir.

Fakat vehmin tahakkümüyle ve insanın gafletiyle ve fâni hayatı bâki tevehhüm etmesiyle sabır kuvvetini mazi ve müstakbele dağıtıp hâl-i hazırdaki musibete karşı sabrı kâfi gelmez, şekvaya başlar.

Âdeta (hâşâ) Cenab-ı Hakk'ı insanlara şekva eder. Hem çok haksız bir surette ve divanecesine şekva edip sabırsızlık gösterir. Çünkü geçmiş herbir gün, musibet ise zahmeti gitmiş rahatı kalmış; elemi gitmiş, zevalindeki lezzet kalmış; sıkıntısı geçmiş, sevabı kalmış. Bundan şekva değil, belki mütelezzizane şükretmek lâzım gelir.

Onlara küsmek değil, bilakis muhabbet etmek gerektir. Onun o geçmiş fâni ömrü, musibet vasıtasıyla bâki ve mes'ud bir nevi ömür hükmüne geçer. Onlardaki âlâmı vehim ile düşünüp bir kısım sabrını onlara karşı dağıtmak, divaneliktir.

Amma gelecek günler ise madem daha gelmemişler; içlerinde çekeceği hastalık veya musibeti şimdiden düşünüp sabırsızlık göstermek, şekva etmek, ahmaklıktır.

“Yarın, öbür gün aç olacağım, susuz olacağım” diye bugün mütemadiyen su içmek, ekmek yemek, ne kadar ahmakçasına bir divaneliktir. Öyle de gelecek günlerdeki,

şimdi adem olan musibet ve hastalıkları düşünüp, şimdiden onlardan müteallim olmak, sabırsızlık göstermek, hiçbir mecburiyet olmadan kendi kendine zulmetmek öyle bir belahettir ki, hakkında şefkat ve merhamet liyakatını selbediyor.

Elhasıl: Nasıl şükür, nimeti ziyadeleştiriyor; öyle de şekva, musibeti ziyadeleştirir hem merhamete liyakatı selbeder. Birinci Harb-i Umumî'nin birinci senesinde,

Erzurum'da mübarek bir zât müdhiş bir hastalığa giriftar olmuştu. Yanına gittim, bana dedi: “Yüz gecedir ben başımı yastığa koyup yatamadım” diye acı bir şikayet etti. Ben çok acıdım.

Birden hatırıma geldi ve dedim: Kardeşim, geçmiş sıkıntılı yüz günün şimdi sürurlu yüz gün hükmündedir. Onları düşünüp, şekva etme; onlara bakıp şükret. Gelecek günler ise, madem daha gelmemişler.

Rabbin olan Rahmanurrahîm'in rahmetine itimad edip, dövülmeden ağlama, hiçten korkma,

ademe vücud rengi verme. Bu saati düşün; sendeki sabır kuvveti bu saate kâfi gelir.

Divane bir kumandan gibi yapma ki: Sol cenah düşman kuvveti onun sağ cenahına iltihak edip ona taze bir kuvvet olduğu halde, sol cenahındaki düşmanın sağ cenahı daha gelmediği vakitte, o tutar, merkez kuvvetini sağa sola dağıtıp merkezi zaîf bırakıp,

düşman edna bir kuvvet ile merkezi harab eder.” Dedim: “Kardeşim, sen bunun gibi yapma, bütün kuvvetini bu saate karşı tahşid et. Rahmet-i İlahiyeyi ve mükâfat-ı uhreviyeyi ve fânî ve kısa ömrünü, uzun ve bâki bir surete çevirdiğini düşün. Bu acı şekva yerinde ferahlı bir şükret.”

O da tamamıyla bir ferah alarak: “Elhamdülillah, dedi, hastalığım ondan bire indi.”

BEŞİNCİ NÜKTE: Üç mes’eledir.

Birinci Mes’ele: Asıl musibet ve muzır musibet, dine gelen musibettir. Musibet-i diniyeden her vakit dergâh-ı İlahiyeye iltica edip feryad etmek gerektir. Fakat dinî olmayan musibetler, hakikat noktasında musibet değildirler.

Bir kısmı ihtar-ı Rahmanîdir. Nasılki çoban, gayrın tarlasına tecavüz eden koyunlarına taş atıp, onlar o taştan hissederler ki: Zararlı işten kurtarmak için bir ihtardır, memnunane dönerler. Öyle de çok zâhirî musibetler var ki; İlahî birer ihtar, birer ikazdır ve bir kısmı keffaret-üz zünubdur ve bir kısmı gafleti dağıtıp,

beşerî olan aczini ve za’fını bildirerek bir nevi huzur vermektir. Musibetin hastalık olan nev’i, sâbikan geçtiği gibi o kısım, musibet değil, belki bir iltifat-ı Rabbanîdir, bir tathirdir. Rivayette vardır ki: “Ermiş bir ağacı silmekle nasıl meyveleri düşüyor, sıtmanın titremesinden günahlar öyle dökülüyor.”

Hazret-i Eyyüb Aleyhisselâm münacatında istirahat-ı nefis için dua etmemiş, belki zikr-i lisanî ve tefekkür-ü kalbîye mani olduğu zaman ubudiyet için şifa taleb eylemiş.

Biz, o münacat ile -birinci maksadımız- günahlardan gelen manevî ruhî yaralarımızın şifasını niyet etmeliyiz. Maddî hastalıklar için ubudiyete mani’ olduğu zaman iltica edebiliriz.

Fakat mu'terizane, müştekiyane bir surette değil, belki mütezellilane ve istimdadkârane iltica edilmeli. Madem onun rububiyetine razıyız, o rububiyeti noktasında verdiği şeye rıza lâzım.

Kaza ve kaderine itirazı işmam eder bir tarzda "Ah! Of!" edip şekva etmek; bir nevi kaderi tenkidir, rahîmiyetini ittihamdır. Kaderi tenkid eden, başını örse vurur kırar.

Rahmeti ittiham eden, rahmetten mahrum kalır. Kırılmış el ile intikam almak için o eli istimal etmek, nasıl kırılmasını tezyid ediyor. Öyle de: Musibete giriftar olan adam, itirazkârane şekva ve merakla onu karşılamak, musibeti ikileştiriyor.

İkinci Mes'ele: Maddî musibetleri büyük gördükçe büyür, küçük gördükçe küçülür. Meselâ: Gecelerde insanın gözüne bir hayal ilişir. Ona ehemmiyet verdikçe şişer, ehemmiyet verilmezse kaybolur.

Hücum eden arılara iliştikçe fazla tehacüm göstermeleri, lâkayd kaldıkça dağılmaları gibi; maddî musibetlere de büyük nazarıyla ehemmiyetle baktıkça büyür.

Merak vasıtasıyla o musibet cesedden geçerek kalbde de kökleşir, bir manevî musibeti dahi netice verir; ona istinad eder, devam eder. Ne vakit o merakı,

kazaya rıza ve tevekkül vasıtasıyla izale etse, bir ağacın kökü kesilmesi gibi maddî musibet hafifleşe hafifleşe kökü kesilmiş ağaç gibi kurur gider. Bu hakikatı ifade için bir vakit böyle demiştim:

Bırak ey bîçare feryadı, beladan kıl tevekkül.

Zira feryad bela-ender, hata-ender beladır bil.

Eğer bela vereni buldunsa, safa-ender, atâ-ender beladır bil.

Eğer bulmazsan bütün dünya cefa-ender, fena ender beladır bil.

Cihan dolu bela başında varken, ne bağırırın küçük bir beladan, gel tevekkül kıl!

Tevekkül ile bela yüzünde gül, tâ o da gülsün. O güldükçe küçülür, eder tebeddül.

Nasılki mübarezede müdhiş bir hasma karşı gülmekle; adavet musalahaya, husumet şakaya döner, adavet küçülür mahvolur. Tevekkül ile musibete karşı çıkmak dahi öyledir.

Üçüncü Mes'ele: Her zamanın bir hükmü var. Şu gaflet zamanında musibet şeklini değiştirmiş. Bazı zamanda ve bazı eşhasta bela, bela değil, belki bir lütf-u İlahîdir.

Ben şu zamandaki hastalıklı sair musibetzedeleri (fakat musibet, dine dokunmamak şartıyla) bahtiyar gördüğümünden, hastalık ve musibet aleyhtarı bulunmak hususunda bana bir fikir vermiyor.

Ve bana, onlara acımak hissini îras etmiyor. Çünkü hangi bir genç hasta yanıma gelmiş ise, görüyorum; emsallerine nisbeten bir derece vazife-i diniyeye ve âhirete karşı merbutiyeti var.

Ondan anlıyorum ki: Öyleler hakkında o nevi hastalıklar musibet değil, bir nevi nimet-i İlahiyedir. Çünkü çendan o hastalık onun dünyevî, fânî, kısacık hayatına bir zahmet îras ediyor.

Fakat onun ebedî hayatına faidesi dokunuyor, bir nevi ibadet hükmüne geçiyor. Eğer sıhhat bulsa, gençlik sarhoşluğuyla ve zamanın sefahetiyle elbette hastalık haletini muhafaza edemeyecek, belki sefahete atılacak.

Cenab-ı Hak hadsiz kudret ve nihayetsiz rahmetini göstermek için insanda hadsiz bir acz, nihayetsiz bir fakr derceylemiştir. Hem hadsiz nukuş-u esmasını göstermek için insanı öyle bir surette halketmiş ki, hadsiz cihetlerle elemeler aldığı gibi, hadsiz cihetlerle de lezzetler alabilir bir makine hükmünde yaratmış.

Ve o makine-i insaniyede yüzer âlet var. Herbirinin eleme ayrı, lezzeti ayrı, vazifesi ayrı, mükâfatı ayrıdır. Âdeta insan-ı ekber olan âlemde tecelli eden bütün esma-i İlahiye,

bir âlem-i asgar olan insanda dahi o esmanın umumiyetle cilveleri var. Bunda sıhhat ve âfiyet ve lezaiz gibi nâfi' emirler, nasıl şükür dedirtir, o makineyi çok cihetlerle vazifelerine sevkeder.

İnsan da bir şükür fabrikası gibi olur. Öyle de: Musibetlerle, hastalıklarla, âlâm ile, sair müheyyiç ve muharrik ârızalar ile o makinenin diğer çarhlarını harekete getirir, tehyiç eder.

Mahiyet-i insaniyede münderic olan acz ve za'f ve fakr madenini işlettiriyor. Bir lisan ile değil, belki herbir âzânın lisanıyla bir iltica, bir istimdad vaziyeti verir.

Güya insan o ârızalar ile, ayrı ayrı binler kalemi tazammun eden müteharrik bir kalem olur. Sahife-i hayatında veyahut Levh-i Misalî'de mukadderat-ı hayatını yazar, esma-i İlahiyeye bir .ilânname yapar ve bir kaside-i manzume-i Sübhaniye hükmüne geçip, vazife-i fitratını îfa eder